

Moseselskabets nuværende bestyrelse og senest i aaret 1911 yderligere et medlem. Moseselskabets funktionærer indtræder i Hedeselskabet. I Hedeselskabets love optages tillæg vedrørende nyttiggjørelse av myrer i industriel henseende.

Det av Moseselskabet utgivne tidsskrift »*Mosebladet*« vil fortsætte indtil 1ste april 1910, efter hvilken tid bladet vil ophøre at udkomme og de torvindustrielle meddelelser vil derefter bli indtat i »*Hedeselskabets Tidsskrift*«.

Vi gratulerer myrsaken i Danmark med denne ordning.

TORVPAP, TORVPAPIR OG TORVSPRIT

UTDRAG AV EN ARTIKEL I DET SVENSKA INDUSTRIBLAD »NORDEN«

I en av Stockholms dagblade forekom for nylig en artikel om ovennævnte emne. Heri konstateres først, at nu er problemet at tilvirke pap, ja endog papir av torv fuldstændig løst, baade teknisk og økonomisk. Det eneste bevis, som bladet kan fremføre herfor er, at der i England er dannet et aktieselskap paa 900 000 kr. for at tilvirke torvpap efter en amerikansk metode. Naar man imidlertid vet, hvor mange lignende aktieselskaper, som tidligere er dannet og er gaat tilgrunde i Amerika, England, Tyskland, Østerrike og andre lande, maa man kun beklage dem, som er blit forledet til at kaste bort yderligere 50 000 £ paa et umulig foretagende.*)

Torvpap dukker op i avisernes spalter med en regelmæssighet, som minder om hver gang sjøormen viser sig. Og i det sidste har den begyndt at føre den ulyksalige torvsprit paa slæpetoug. Saaledes ogsaa i dette tilfælde, idet vedkommende blads korrespondent naturligvis ikke har kunnet undgaa, at beruses av torvsprithumbugen og finder, at ogsaa dette problem nu er fuldstændig løst.

Til belysning av hvorledes det forholder sig med torvspriten kan tjene det faktum, at den med saa megen reklame startede store torvspritfabrik ved Lille Vildmose i Jylland nu er nedlagt. Fabrikken ejedes av et fransk-tysk selskap repræsenteret ved fhv. direktør for Kristiania Tivoli *Bernh. Jacobsen*. Det paastaaes, at den har kostet omkr. 2 mill. kroner. Opfinderen av den der anvendte metode, den franske ingeniør *Renand* paastod, at han skulde kunne utvinde op til 25 % raasprit av torven, mens det videnskabelig er paavist at torven kun indeholder høist 6—8 % sprit.

*) Se »Meddelelser fra Det Norske Myrselskap« 3dje aargang side 167.

Det inden papirtekniske kredse (ogsaa i Norge) velkjendte forfattermerke »Mzg« har senere i vedkommende Stockholmsblad paa en sakkyndig maate imøtegaat hvad bladet hadde skrevet om torvpap og torvpapir. Angaaende torvspriten bemerker han, at det fra lang tid tilbake har været kjendt, at tilvirkning av torvsprit — »ikke kan lønne sig uten ved anvendelse av tryllekunstner«.

LITERATUR.

OM TORVSTRØ OG TORVSTRØLAG i de forskjellige amter, samt bruken av andre strømidler, gjødselblandinger og jordforbedringsmidler i Norge 1908. Beretning fra *amtsagronomerne*. Utgit av *Det Kgl. Selskap for Norges Vels Forbundsutvalg*. Kristiania 1909. 119 sider 8vo med 19 illustrationer og karter. I kommission hos Grøndahl & Søn, Kristiania.

Allerede før Det Norske Myrselskap begyndte sin virksomhet var der som bekjendt utrettet ikke saa lite arbeide av amtsagronomerne paa Østlandet for at faa istand torvstrølag og derved skaffe gaardbrukerne *billig torvstrø*. Men dette var litet kjendt utenfor de distrikter, hvor torvstrølagene var kommet istand. Da Det Norske Myrselskaps første formaal er at »spredde kundskap« om myrsaken, opfordret selskapet amtsagronomen i Buskeruds amt, ingeniør *Knut Monrad*, at skrive en kortfattet beretning om torvstrølagene paa Østlandet, og hvordan disse blev anlagt m m. Sammen med nogen oplysninger om torvstrø av en av utlandets første fagmænd og ledsaget av oplysende illustrationer blev denne beretning indtat i »*meddelelse*« nr. 3 for 1904, som blev trykt i 4000 eksemplarer og spredt over hele Norges land.

I Trøndelagen hadde landbruksingeniør *Arentz* og daværende landbruksingeniørassistent *Bjanes* utført et lignende arbeide som amtsagronomerne paa Østlandet, og efter anmodning av Trøndelagens Myrselskap utarbeidet Bjanes sin brochure: »*Om Torvstrø*«, som væsentlig omhandlede erfaringer fra torvstrøanleggene i Trøndelagen, og derfor supplerte ovennævnte beretning fra amtsagronom Monrad. Denne brochure blev utgit av Trøndelagens Myrselskap i aaret 1905 og blev saavidt bekjendt ogsaa trykt i 4000 eksemplarer, som nu er spredt over det hele land.

Utgivelsen av disse skrifter har vistnok bidrat ikke saa litt til at øke antallet av torvstrølag rundt om i de forskjellige amter. I henhold til den av Myrselskapet utarbeidede statistikk var der i aaret 1903 omkring 60 torvstrølag i hele landet, — de større torvstrøfabrikker ikke medregnet. I aaret 1905 var antallet av torvstrølag vokset til 167 og nu i aaret 1909 er der idethele 220 torvstrølag, foruten omkring 50 private anlæg, hvorav de fleste er større torvstrøfabrikker.